

FUGLURIN

Nú á hásumri er fuglalívið av tí mesta. Fuglasongur og fuglamál ljóma um bø, haga og í björgum. Hitt undirfagra og lívgandi fuglalívið er eitt hitt dýrmætasta vit eiga - eitt satt landsprýði

Vit fara her í fáum orðum - leysliga eftir »FUGLABÓKINI« hjá Mikkjal á Ryggi, sála - at siga eitt sindur frá nøkrum bjarga- og heiðafuglum

LUNDIN

Landi við fullum nevi av sild.

Lundin kemur á summarmála — 14. apríl — verður sagt. Í kulda-veðri biðar hann nakrar dagar út-fyri og í fyrstuni steðgar hann lit-ið, hann eigur — í urðum ella torvum, men á gamla summarmála — 26. apríl — reinsar hann sær holuna og ger sær eitt ássaligt reiður av deyðagrasi og verpur eitt egg.

Áður drógu menn væl av lunda, t. v. s., tóku hann í holuni, men hetta er nú mest sum avlagt, fá hetta avoyðir lundan, sum annars er avoyddur ella nógv minkaður allastaðni, har rotturnar eru komnar.

Í 7. viku á sumri eru eggini best og í 8. viku á sumri best, sigur sognin (t.e. síðst í mei og fyrst í juni).

Tá vóru menn vanir at taka eggini og lundan, sum inni var. Hin, ið eftir lívdi, fekk skjótt ein maka aftur, og soleiðis kundu menn halda áfram við at taka egg og draga lunda úr somu holu; men tóku teir báðar, ið inni vóru, kom eingin aftur.

Fleygingartiðin er frá syftunsöku — 2. juli og út ímóti miðjum august. Víkan fyri ólavsóku plaga ofta at roynast best.

Har nógvur lundi byggir, kann fleygst væl ein dag, tá líkindini eru góð og nógvur lundi er. — Táð mesta, ein maður hevur fleygað eftir einum degi, er gott og væl 1100; men 200 lundar eftir einum degi er toluligt og 400 uppá mannin er sera góður dagur.

Um miðjan august fer lundin at rýma hiðani, og um veturin er hann víða um Atlantshavið og við londini sunnanfyri okkum. Einstakir siggjast eftir undir Føroyum.

Hvussu gamal kann ein lundi verða?

Flidurnar kunnur tey bróta hol á ella ríva leysar úr helluni við nev-inum. Óður taka tey eisini; men tá hevur tað hent, at óðan hevur tikið tjaldrið, klišt skeljarnar sam-

í Lamba í Mykinesi var ein lundi eyðkendur av einum hvítum liti á bakinum.

Í 68 ár sá teir hann síta í sama stað. Í krigsárunum varð nógv skotið har undir landinum, og tá hvarv hann.

LOMVGIN

Lomvigin kemur til landið á pás-messu — 25. janúar — og í bergið á leypármessu — 24. februar — sogdu teir gomlu; og so er — tá ið veðrið ikki ger broytingar í tí. Teir eiga í rókum og lomvigareygum og koma aftur í sama stað, sum teir vóru í fjór.

Fyrst í juni hevur lomvigin vörpið, eittans egg, stórt eftir fuglinum.

Frá tí tjúkkasta smalkast tað beint og javnt móti hinum klenra endanum, sum er óvanliga spískur; egg-ið rullar tí ikki beinanvegin. — Frá 5. til 8. juni fara menn at ræna, t. e. at taka eggini, sum eru fá fagur grøn til bleikgrøn og stundum hvít, sett við dimmum blettum og strikum. Orðið gongur, at aldri finnst tvey lomvigaregg, sum eru meinkla á liti.

Skjótt verpur lomvigin aftur, og hann vermir í rúmar 4 vikur. Tá pisurnar eru útkomar, flúga teir gomlu javnan við nebbasild í nev-inum av geva teimum.

Um miðjan juli byrjar fleygingin, sum nú er mest sum avlögð. Brúkt verður stutt stong við stórum neti. Vanligt man vera at fáa 5-8 í, 10-15 er væl fingið, og 20 má sigast nógv. Fyri ólavsóku eru pisurnar floygdar.

Umframt við fleyging og fleygi verður nógvur lomvigi fingin við snaru.

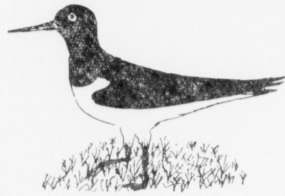
HEIÐAFUGLAR

an um nevið og hildið, til flóðin hevur kóvt tað.

Tjaldrið kemur á grækarismessu, verður altið sagt. Men ikki kemur tað altið sjálfan grækarismessudag. Tjaldrið liva av ornum og reyðmaðkum, sum tey finna í haganum og bønum og flidum og sandmaðkum, sum tey finna í fjøruni.

Flidurnar kunnur tey bróta hol á ella ríva leysar úr helluni við nev-inum. Óður taka tey eisini; men tá hevur tað hent, at óðan hevur tikið tjaldrið, klišt skeljarnar sam-

Um summarmála — 14. apríl — fara tey at hugsa sær um reiðrið, og gamalt er, at tjaldur hevur fult reiður á krossmessu — 3. mai —

men vanliga verpingartiðin er um halvðsóku — 15. mai.

Tjaldur verpur try. Sjaldan verpa tey oll í triggjar samfylgjandi dagar; oftast gera tey ein dag millum bæði tey fyrra, stundum millum bæði tey seinna, og stundum tveir dagar imillum. Ikki sjaldan verpa tey fyra; men tá fáa tey so illa vermt, at ofta doyri ein ungin í eggjunum.

Bogan vermir fyrri tað mesta. Steggir heldur seg nakað frá, onku-staðni, sum sýnt er víða um.

Frá tí seinasta eggdi er vörpið, til fyrsti ungin kemur út, ganga vanliga 27 dagar — stundum 26, stundum 28. — Ungarnir rýma skjótt úr reiðrinum, og sama dag, teir eru útkomnar.

Um miðjan september byrja tey at rýma, fyrst tey gomlu og síðan ungarnir.

SPÓGVIN

Spógvin kemur vanliga seinna partin í apríl.

Seinna partin í mai verpur hann 4 — sjaldan 3 — og ger ongan dag millum hvørt eggdi. Tey eru brúnlig grøn við dimmum blettum.

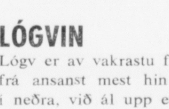

Um blettum . 23. ella 24. dagin eftir at seinasta egg-ið er vörpið, kemur út, og so skjótt teir eru turrir, fara teir úr reiðrinum — altið er ein, ofta tveir rýmdir, áðrenn hin seinasti er útkomin; og frálika skjótt kunnur teir renna. Tað er heilt ótrúligt teir duga væl at króga seg, um fólk kemur teimum í náð.

Spónevið er neyðarlaga klemt og lint, men væl duga teir at verja seg — eisini móti stórrum fuglum, men tá eru teir ofta fleiri. Teir berja figgindan av við veingjaknógvunum, hagar til teir noyðast at flýggja.

Seinra partin í august fara teir at rýma, fyrst teir gomlu, ungarnir seinri. Um veturin sigast teir halda til í Suðrafriku.

Lógvin er av vakrastu fuglum. Burtur frá ansanast mest hin svartu liturin í neðra, við ál upp eftir barkanum og út á veingirnar, og við hvítum jaðara uttanum; omaná er hon dimm við nógvum gullglitrandi smáum blettum.

Vet-rartiðina er hon í Afriku og sunnasta Europu. — Um

mariumessu kemur hon higar, og tíðliga í mai verpur hon 4 brúnlig egg við dimmum blettum. Nærum 3 vikur tekur tað at klekja eggini út. Ungarnir eru framúr vakrir; men teir eru sjaldsamir at siggja, so væl duga teir at króga seg.

Um mikkjalsmessu sæst litið til láir; men eftir veturnatur — 14. októbr. — hoyrast aftur nógvar í fjøllunum; men tað eru helst slikar, ið koma hendan vegin úr Íslandi.

TERNAN

Ternan eigur í norðasta londum runt um heimin og alofast í stórum flokkum, so tíðum er litið meira enn fótubreidd millum reiðrinu. — Um veturin er hon sunnast í Afriku og Ameriku og á oyggjunum longur suðuri.

Higar kemur hon á halvðsóku — 15. mai — seinast av okkara búfuglum. Kroppurin er litil og lættur, men teir longu veingirnar og velfjaðarnir gera, at hon ikki sær so heilt litil út.

Best dāma teimum nær sjönum og við vøtn. Føðina fāa tær úr sjönum, æti, ternurmurtar og annað.

Eggini eru tvey, hendir seg try, sum koma út, tá hon hevur vermt halvatriðju kuku.

Dünungarnir eru gullgiri við dimmum strikum eftir bakinum. Floygdur kennist ungin frá teimum gomlu av tí stuttta velinum.

Út móti mikkjalsmessu rýma tær.

KJÓGVIN

Kjógvinn er stórri enn tjaldrið. Flestu eru brúnir, men summir hvitir undir búkinum og nevndir hvitkjógvir.

Hann verpur 2 ella 3 brúnlig ella grønlig egg við dimmum blettum og vermir halvafjórðu til 4 vikur. Ungarnir eru fyrst morgráir, brún-flekkutir, tá teir eru floygdur. Kem-

ur fólk nær-hendis reiðrinum kastar hann seg niður og lemjir seg sum skul-

di hann verið veingjabrotin, og tað er ikki lukkuligt, tá hann við rúk-andi ferð skjýtur seg niður eftir fólki og roynir at berja veingirnar um høvðið á fólki, fyrri at reka tey burtur frá egnum og ungum.

Kjógvinn er frekur ránsfuglur. Jagstrar lundar, hagar til teir missa sildirnar og ritur, hagar til tær spýggja matin uppúr sær. — Mýr-snipu, sum liggur á reiðri, skjýtur hann seg niður á, og ryggbrytur. Egg og ungur hjá øðrum fuglum renir hann; tó kann spógvin verja seg fyrri honum.

Um veturin leitar hann at heitari londum og heldur seg har á opnum havi.

Latið heiðafuglar og smáfuglar fáa frið!